

A mezőgazdaság helyzete és szerepe Egercsehiben

Ritter Krisztián¹ , Lőrinc Balázs²

¹MATE, Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet, Vidék- és Területfejlesztési Tanszék,
2100 Gödöllő, Péter K. u. 1.

²KSH Környezeti- és Energiastatisztikai Osztály, 1024 Budapest, Keleti Károly utca 5–7.

Összefoglalás: A falukutatók során – a települések gazdasági-, társadalmi helyzetének feltárásán belül – az agrárium vizsgálata minden esetben kiemelt hangsúlyt kap. Jelen fejezet azokra a kutatási eredményekre fókuszál, melyek a mezőgazdaság jelenlegi, és jövőbeni fejlesztésekben játszott szerepét mutatják be a vizsgált településen. Az agrárium történetének, valamint legutóbbi helyi kutatásunk főbb eredményeinek rövid bemutatása után, a jelenlegi állapotok felvázolásához a rendelkezésre álló hivatalos statisztikák, és kiemelten a falukutató tábor primer kutatásának eredményei szolgálnak alapul. Összességében megállapítottuk, hogy a mezőgazdaság szerepváltása tovább folytatódó tendencia a településen. Míg az ágazat visszaszorulásában meghatározó tényező volt a helyi bánya beindulása, annak megszűnése nem állította vissza a mezőgazdaság korábbi funkcióját. A háztáji gazdálkodás eltűnése mögött emellett máshol is általános tényezők húzódnak. A fő-, de inkább mellékállásban végzett mezőgazdálkodás jelenléte alacsony szintű, kevés fiatal folytat termelést. Ugyanakkor azonosítható egy fiatalabb/középkorú korosztály, amelyik kiemelten az önellátást, illetve az egészséges élelmiszer termelését célozta meg. Mindent egybevetve, az eredményeink alapján a település hosszú távú fejlesztésében a mezőgazdaságnak nem tulajdonítanak jelentős szerepet.

Kulcsszavak: háztáji gazdálkodás, helyi gazdaságfejlesztés, mezőgazdaság, vidékfejlesztés

The status and role of agriculture in Egercsehi

Krisztián Ritter¹ , Balázs Lőrinc²

¹Hungarian University of Agriculture and Life Sciences,
Institute of Rural Development and Sustainable Economy, Department of Rural and Regional Development,
H-2100 Gödöllő, Péter K. u. 1., Hungary

²Central Statistical Office, Department of Environmental and Energy Statistics,
H-1024 Budapest, Keleti Károly u. 5–7.

Abstract: During village-research camps – besides many other topics – the role of agriculture as an endogenous competitive factor in long time local development is permanently analysed. After introducing the short history of the agriculture in Egercsehi, this chapter focuses on the role of the sector in the current situation and further development possibilities of the analysed settlement based on the results of secondary and mainly primary research (questionnaires among residents and in-depth interviews with the main local actors). Overall, we found that the declining role of agriculture is a continuing trend in the settlement. While the opening of the local mine was a key factor in the sector's decline, its closure has not restored agriculture to its former role. Moreover, the disappearance of backyard farming is driven by factors that are common elsewhere as well. The level of farming as a primary or, more often

a secondary source of income is low, with few young people being involved. At the same time, there is a younger/middle-aged group that is particularly focused on becoming self-sufficient and producing healthy food. Based on our findings, agriculture is not expected to play a significant role in the long-term development of the community.

Keywords: agriculture, house farming, local economic development, rural development

Bevezetés

Egercsehi különlegessége, hogy két, egymástól térben és funkcionálisan is elkülönülő, a helyi szóhasználatban is önálló névvel illetett részből – a „Falú”-ból és a „Bányásztelep”-ből – áll. A Bányatelepen kifejezetten a falu szénbányászatához kapcsolódó munkás- és értelmiségi rétegeinek otthonai épültek ki, míg a Falu a település paraszti múltú társadalmát tömörítette. 2016-os első kutatásunk idejére már egy átalakult társadalom jellemezte mindkét falurészt, azaz az egykori bányászlakásokban nem feltétlenül bányászmultúak laktak, és a Faluban sem mindenki gazdálkodott már. Egercsehi különlegességét az adja/adta, hogy korábban legalább annyira bányászfalu volt, mint amennyire agrárfalu is. A falu életében a mezőgazdaságra és az iparra épített helyi megélhetés kettőssége volt a jellemző. A rendszerváltás után azonban bezárt a helyi szénbánya, és a helyi TSZ is szétesett (Molnár, 2016).

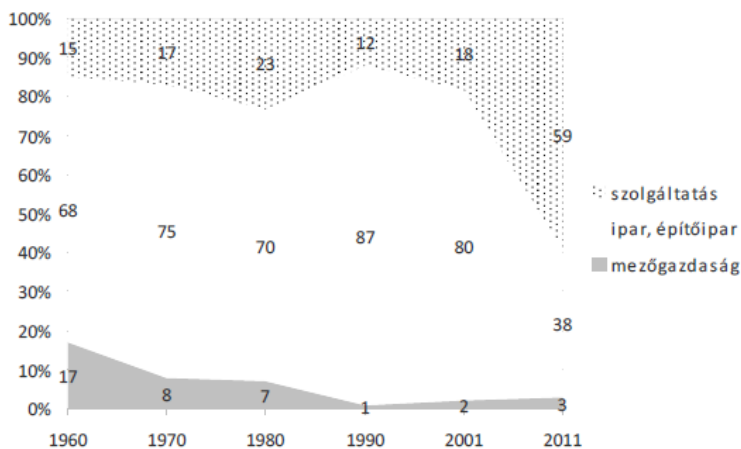
Az előző kutatásunk kifejezetten azt vizsgálta, hogy a rendszerváltást hogyan élte meg ez a falu. Fontos kérdésként merült fel, hogy a pártállam által a nehézipar támogatásával megteremtett idilli körülmény összeomlása után újraéledt-e, újraéledhetett-e a mezőgazdaság?

Ugyanis, miközben a térségében több mint 220 éves története van a szénbányászatnak (ld. Csiffáry, 2011), a település korábbi történeti hagyományai a mezőgazdasági megélhetéshez kötődtek. A XIX–XX. században a Beniczky dinasztia játszott fontos szerepet a térségben. Aktív közéleti tevékenységük mellett megélhetést biztosítottak a mezőgazdaságban, erdőgazdaságban dolgozók számára. Ugyanakkor a szénbánya megnyitása is a nevükhöz fűződött (Bogárdi, 2016). Az itteni gyenge minőségű földek elsősorban a juhtenyésztés felé terelték a gazdálkodást. A család tagjai évek alatt kisebb középbirtokosból módosabb középbirtokosok lettek. Azonban ezt a folyamatot a szocializmus időszaka megtörte.

Fontos esemény volt, hogy a család birtokait es kúriáját 1946-ban államosították. A Beniczky család birtokán 1960-ban alakult meg a TSZ, melynek központi épülete a Beniczky-kúriában kapott helyet. A termelőszövetkezet földterületei a Beniczky család korábbi birtokai mellett a tagok behozott saját tulajdonú földjeiből álltak össze. A növénytermesztéssel, állattenyésztéssel és erdőgazdálkodással foglalkozó üzemegeység a szénbánya mellet a második legnagyobb foglalkoztató szerepét látta el. Emellett az erdők voltak a fakitermelés és a mészégetés elsődleges helyszínei (Demeter, 2016). Az 1970-es években jelentős gépberuházásokra került sor. Sikerült

több traktort vásárolni, cséplőgépeket beszerezni, mely lehetővé tette a jelentős mennyiségű kézimunka csökkentését. 1975-ben újabb változás következett be a helyi és környékbeli TSZ-ek életében, ugyanis Egercsehi termelőszövetkezete egyesült a környékbeli TSZ-ekkel. Ez a növekedés lehetővé tette a termelés mennyiségi növekedését is, így a fakitermelésre alapozva a mészégetés mellett belekezdtek parketta gyártásba is. Miközben létrehozták a csirketenyésztés üzemágát, a tejjgazdaságban is bővítésbe fogtak, mely elsősorban a sajtkészítésre irányult. Az állami támogatások mellett plusz bevétellel szolgáltak ezek a kiegészítések. A folyamatos bővölések, fejlesztések ellenére a rendszerváltással összefüggésben 1989-ben megkezdődött a termelőszövetkezet felosztása (Demeter, 2016).

Egercsehiben, mint bányásztelepülésen az iparban/építőiparban foglalkoztatottak aránya meghatározó volt a szocializmus időszakában. A terciér szektor térhódítása jellemzően a bányabezárást követően erősödött fel (2011-re a foglalkoztatottnak már a 60%-a a szolgáltatásban dolgozott, míg az ipar/építőipar aránya a felére esett vissza az 1990-es csúcshoz), miközben ezt a folyamatot a mezőgazdaság folyamatosan tovább csökkenő részaránya kísérte (1. ábra).

1. ábra. A foglalkoztatottak megoszlása ágazatonként Egercsehiben, 1960–2011 (%)

Forrás: Bogárdi, 2016

A 2016-os kutatás főbb megállapításai alapján a területek adottságai nem kiemelkedőek, a falu aktív keresőinek mindössze 2%-a élt akkor mező-, illetve erdőgazdasági munkából. A kérdőíves felmérés szerint sem rendelkezett az ágazat nagy társadalmi támogatottsággal – mindössze a megkérdezettek alig 6%-a vélte úgy, hogy kitörési pontot jelenthet a mezőgazdaság, a mezőgazdasági termékek értékesítése. Ugyanakkor a Start munkaprogram közösségi-, szociális hatásait (pl. sertéstelep, fakitermelés, hátrányos helyzetűek foglalkoztatása) a kutatás eredményei kihangsúlyozták. Kiemelhető volt a gazdálkodás szerepe az önellátás tekintetében is,

mivel az akkori megkérdezett háztartások 55%-a termelt otthon valamilyen gyümölcsöt vagy zöldséget, döntően saját fogyasztásra. A helyben (is) értékesített termékek közül a mézet lehet leginkább említeni, míg az állattenyésztés kapcsán a juh-, kecske- és szürkemarha állományt (Demeter, 2016).

A 2016-os kutatás mezőgazdaságra vonatkozó összegző megállapítása az volt, hogy bár az agrárium jelenléte érzékelhető a településen, ugyanakkor főállású szerepe elenyésző. A háztáji gazdálkodás döntően az idősebb generációra volt akkor jellemző, miközben a jövőt illető perspektívákban a lakosok nem láttak szerepet az ágazat számára. Ugyanakkor a kutatás körvonalazta azt is, hogy a még meglévő hagyományokra, az egészséges élelmiszerekre alapozva, a turizmus fejlesztésével párhuzamba állítva, ez a szerep megteremthető.

Ezekből az eredményekből kiindulva, a 2024-es kutatás célja volt feltárni, hogy az agrárium térvesztése folytatódott-e, illetve, hogy a benne rejlő potenciálokat kiaknázták-e a település az előző kutatás óta eltelt időszakban.

Anyag és módszer

A mezőgazdaság szerepének vizsgálata Egercsehiben – korábbi kutatásainkhoz hasonlóan – több irányból történt, elemzésünk primer és szekunder adatokra egyaránt támaszkodik.

A rendelkezésre álló dokumentumok, szakirodalmi források felkutatása és feldolgozása után szekunder adatok gyűjtésére és elemzésére került sor, melyhez a statisztikai adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) alkalmazásai, a KSH által üzemeltett Területi Statisztikai Adatok Rendszere (TStar), valamint az Általános Mezőgazdasági Összeírás (ÁMÖ) szolgáltatotta.

A kutatás primer részét első megközelítésben lakossági komplex (tehát nem csak a mezőgazdaságra vonatkozó) kérdőíves felmérés képezte, melynek rész célja a mezőgazdaság általános szerepének feltérképezése, a lakosság agráriumhoz való kötődésének megismerése volt. Ezen túlmenően a terepi munka során strukturált interjúk készültek a témában leginkább érintettekkel (gazdálkodók, vállalkozók, önkormányzati szereplők), akik tapasztalataikkal, véleményükkel hozzá tudtak járulni a helyi mezőgazdaság minél hatékonyabb és sokrétűbb megismeréséhez. A kérdőívezés során a település 119 háztartása lett bevonva véletlenszerű mintavétellel, míg az interjúalanyok kiválasztása célzottan történt (Nagyné Molnár, 2026).

A következő fejezetekben a szekunder, és a primer kutatás tapasztalatai, legfontosabb eredményei, és a belőlük levonható tanulságok kerülnek összegzésre.

A település mezőgazdasága az adatok tükrében

A mezőgazdaságra vonatkozó településsoros adatokat az Általános Mezőgazdasági Összeírás tartalmazza. Erre teljeskörűen, a kézirat megírásához képest utoljára 2020-ban került sor, ám ennek településsoros adatai igen szűkösek (ld. https://www.ksh.hu/agrarcentusok_agrarium_2020). Ennél fogva a település-szinten is hozzáférhető, bár sajnos hiányos, 2000., 2010. és 2020. évi adatokra támaszkodik a fejezet.

Az ÁMÖ 2000 szolgáltatott utoljára adatot a föld minőségéről. Ez alapján a település szántóföldjeinek minősége általánosságban 5,17 AK hektáronként, ami országosan is gyenge (az országos átlag 17,76). A gyümölcsösök aranykorona értéke ekkor 5,56, míg a szőlőké 0 volt Egercsehiben. Miközben az ÁMÖ módszertana 2020-ban megváltozott, és az adatok elég nehezen értelmezhetők, az biztos, hogy Egercsehiben a használt terület nagy része alapvetően termőterület (1. táblázat), ezen belül a mezőgazdasági terület nagysága 2020-ban 1053 ha (ez 2000-ben még csak 130 ha volt). A mezőgazdasági terület nyilván ekkora arányban nem nőtt, a háttérben a módszertani változások állhatnak. A mezőgazdasági terület legnagyobb része gyp, ez a 2020-as adatok alapján közel 1000 hektárt tesz ki. A szántóterület jóval kisebb, a módszertani változások ellenére is éppenhogy 66 hektár 2020-ban. A statisztikai adatok alapján a szőlő területek, és gyakorlatilag a konyhakertek is eltűntek (előbbi 0,63-ról 0-ra, míg utóbbi 3-ról 0,03 hektárra csökkent). Az erdőterületek is zsugorodást mutatnak, és bár 2020-ra nincs adat, 2010-re a tíz évvel korábbi 182-ről 44 hektárra változott a nagysága.

1. táblázat. A termelési ágak megoszlása Egercsehiben; 2000, 2010 és 2020 (ha)

	2000	2010	2020
Használt terület összesen	316,56	578,96	n.a.
Termőterület összesen	312,7	575,58	n.a.
Mezőgazdasági terület	130,4	531,14	1053,41
Szántó	23,34*	39,65	66,19
Gyp	98,72**	490,3	983,99
Szőlő terület összesen	0,63	0,02	0
Erdő	182,3	44,44	n.a.
Gyümölcsös összesen	3,05	0,32	3,2
Konyhakert	2,26	0,85	0,03

Forrás: ÁMÖ adatai alapján saját szerkesztés, 2026

Megjegyzés: Az összeírás során a módszertan 2020-ban változott, mely az adatok értelmezhetőségét megnehezíti. *: Szántó és szántóként használt kert. **: Gyp legelő

A gazdaságok számán belül gyakorlatilag kizárólag az egyéni gazdaságok jelennek meg (2. táblázat).

2. táblázat. A gazdaságok és egyéni gazdaságok száma Egercsehiben, 2000, 2010 és 2020 (db)

	2000	2010	2020
Gazdaságok száma összesen	95	43	13
Egyéni gazdaságok száma	95	41	n.a.

Forrás: ÁMÖ adatai alapján saját szerkesztés, 2026

Megjegyzés: A háztáji gazdálkodás jelentőségének csökkenése miatt, az összeírás során a korábban használt gazdaságküszöb 2020-ban megemelésre került. Ez torzíthatja az értelmezést.

2000-ben még gazdasági szervezet nem volt kimutatható, azonban ez 2010-re annyiban változott, hogy a 41 egyéni gazdaság mellett 2 gazdasági szervezet is található a településen. A 2020-as adatokban csak a gazdaságok összes száma jelenik meg, tehát ebből nem lehet következtetni, hogy gazdasági szervezet található-e Egercsehiben. Ugyanakkor egyértelműen észlelhető az agrárium szerepének a tendenciózus visszaszorulása is, mivel a gazdaságok száma 20 év alatt a hetedére csökkent. Fontos megjegyezni, hogy a módszertanban is változás történt, mivel a KSH a háztáji gazdálkodás jelentőségének csökkenése miatt, az összeírásnál a korábbi gazdaságküszöböt 2020-ban megemelte, így a tendenciózus értékelés nehéz.

A statisztikai adatok alapján az állatállományban nem átlagos a csökkenő tendencia 2000 és 2020 között (3. táblázat), bár a pontos értékelést a hiányos adatok nehezítik.

3. táblázat. Az állatállomány alakulása Egercsehiben, 2000, 2010 és 2020 (db)

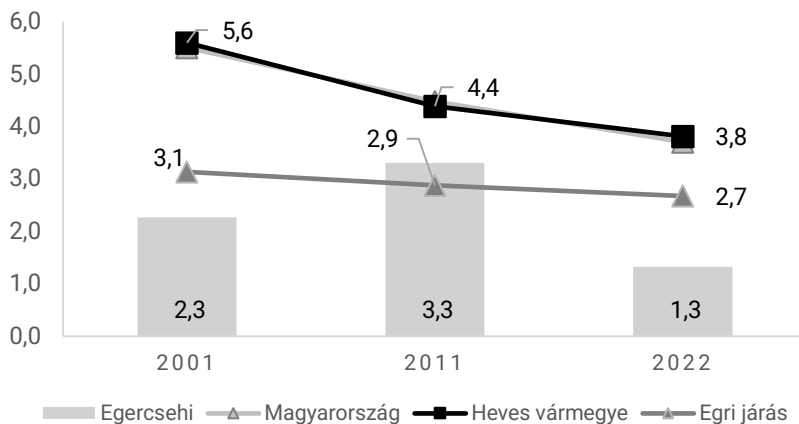
	2000	2010	2020
Tyúkállomány	1100*	629	33
Szarvasmarha-állomány	12	0	91
Sertésállomány	146	29	0
Lóállomány	9	15	n.a.
Kistermelői gazdaság méhcsaládjainak száma	n.a.	n.a.	n.a.
Kecskeállomány	n.a.	10	n.a.
Juhállomány	136	14	72
Állatot tartó gazdaság	69	n.a.	n.a.

*A 2000-es adat a tyúkféléket mutatja.

Forrás: ÁMÖ adatai alapján saját szerkesztés, 2026

Miközben az állattartó gazdaságok számában nem látható a változás, mivel az adatok 2010-re és 2020-ra nem állnak rendelkezésre, a tyúkállomány (2000-ben tyúkfélék) és a sertésállomány csökkenése egyértelmű tendencia. A tyúkállomány 20 év alatt 1100-ról mindössze 33-ra csökkent, míg a sertések gyakorlatilag eltűntek a vizsgált időszakban a településről. A kecsketartásról nem lehet nyilatkozni az adatok alapján, mivel 2010 kivételével (akkor 10 állatot mutattak ki a faluban) nincs adat, és a lóállomány 2000–2010 közti növekedésének tendenciája (9-ről 15-re növe) se tudjuk, hogy folytatódott-e, szintén adathiány miatt. Ami viszont kimutatható, hogy a korábban is már jellemző szarvasmarha-, illetve juhtartás megjelenik az adatokban. A szarvasmarhák száma 2000-hez képest (2010-es hullámvölgygel) 2020-ra meghétszereződött, a juhok száma pedig 2000-hez képest bár csökkent 2020-ra, de a 2010-es adatokhoz képest ismét növekedést mutat.

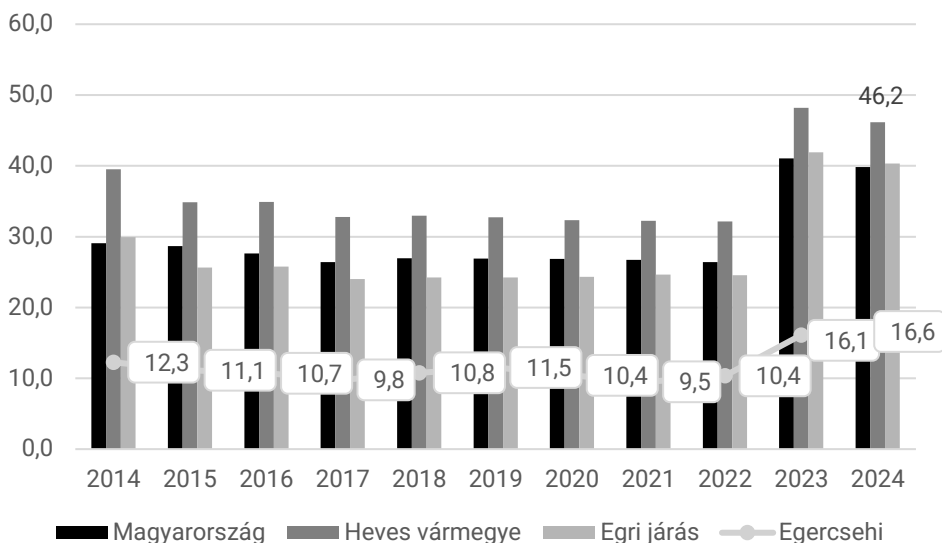
A népszámlálási adatok alapján a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozásuk aránya (TEÁOR szerint) a foglalkoztatottakon belül 2001-ről 2022-re visszaesett a településen, 2,3%-ról 1,3%-ra (2. ábra), miközben a 2011-es népszámlálás alapján ez az érték 3,3% volt. A legutóbbi adatok szerint az agrár vonatkozású foglalkoztatás Egercsehiben jóval alatta van a nagyobb téregységek átlagának, mutatva, hogy az ágazat főállású szerepe itt nem meghatározó. Persze az abszolút értékek a település méreténél fogva sem nagyok, 2022-ben 7 fő kötődött munkájánál fogva valamiképpen az ágazathoz.

2. ábra. A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágban foglalkoztatottak (TEÁOR szerinti) aránya Egercsehiben, területi összehasonlításban, 2001, 2011 és 2022 (%)

Forrás: KSH Népszámlálások adatai alapján saját szerkesztés, 2026

A regisztrált őstermelők 1000 lakosra jutó számában 2014 és 2024 között összességében kicsi emelkedés volt tapasztalható Egercsehiben (3. ábra), némi hullámmal, melynek során a mutató értéke folyamatosan a nagyobb területi egységek átlaga alatt volt. Mivel Heves vármegye mutatói az egész vizsgált időszakban az országos értékek felett helyezkednek el, így a vármegyén belüli eltérés a legszembetűnőbb az őstermelők fajlagos számát tekintve. 2024-ben a település mutatója csupán harmada a vármegyei értéknek. 2024-ben 20 regisztrált őstermelőt tartott nyilván a KSH a településen.

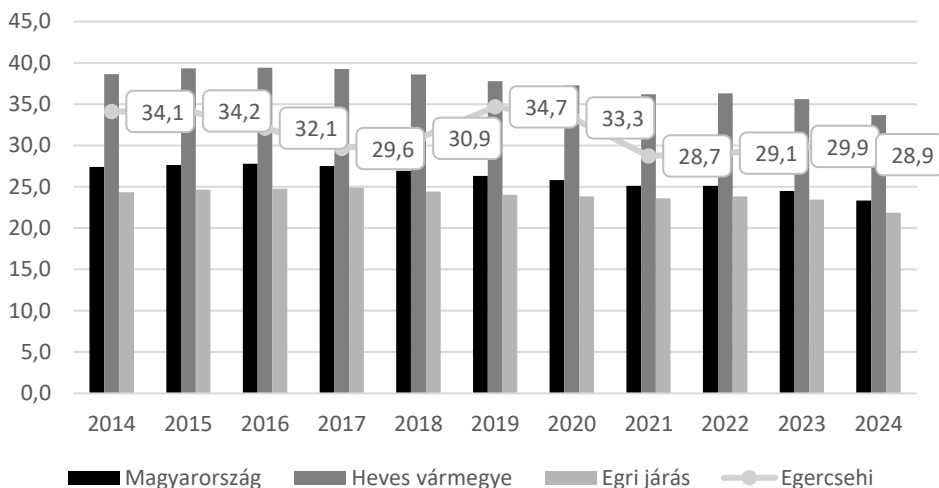

3. ábra. A regisztrált őstermelők fajlagos száma Egercsehiben, területi összehasonlításban, 2014–2024 (fő/1000 lakos)

Forrás: KSH T-Star adatai alapján saját szerkesztés, 2026

A regisztrált vállalkozásokon belül a mezőgazdaság területén működők arányát tekintve (4. ábra) az körvonalazódik, hogy az ágazat a vállalkozások szintjén nagyobb szerepet tölt be Egercsehiben, mint általában a járásban, vagy országosan, viszont a vármegyén belül folyamatosan alacsonyabb értékekkel jellemezhető ebben az esetben is. Az arány a vizsgált időszakban (2014–2024) összességében kissé mértű csökkenést mutat, mely a kezdeti 34,1%-ról a legfrissebb adatok alapján 28,9%-ra csökkent. 2024-ben a 90 regisztrált vállalkozásból 26 működött a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágban a településen.

A statisztikai adatok alapján már több tekintetben látható a mezőgazdaság súlyának a visszaszorulása a településen, az agrárium szerepére azonban csak a statisztikai adatok alapján nem pontosan tudunk rávilágítani.

4. ábra. A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (TEÁOR08: A) nemzetgazdasági ágban regisztrált vállalkozások aránya a regisztrált vállalkozásokon belül Egercsehiben, területi összehasonlításban, 2014–2024 (%)

Forrás: KSH T-Star adatai alapján saját szerkesztés, 2026

A következőkben a szekunder vizsgálat által kapott képet a lakossági kérdőívész során nyert, háztartási szintű eredményekkel, illetve a szakemberekkel készült interjúk révén fogjuk tovább árnyalni, illetve primer adatok segítségével oldani a statisztikai adatok hiányosságai, hozzáférhetősége okozta problémákat.

A primer kutatás eredményei

A primer kutatás során a mezőgazdaság szerepére két oldalról igyekeztünk rávilágítani. A lakossági kérdőív mezőgazdaságra, háztájizásra vonatkozó tematikus kérdéseivel a lakosság általános agrár-érinthettségét próbáltuk feltérképezni, míg az előzetes vizsgálatok, valamint a kérdőíves vizsgálat közben „reflektorfénybe kerülő” jelentősebb mezőgazdasági vállalkozók, őstermelők, gazdálkodók, önkormányzati szereplők véleményét és meglátásait mélyinterjúk során gyűjtöttük össze.

A kérdőívben a háztartásokat elsősorban a rendelkezésre álló földterületről (saját és bérelt), az általuk megtermelt mezőgazdasági termékek köréről, azok esetleges értékesítésének felhasználásának módjáról, helyéről, valamint arról kérdeztük, hogy ha van gazdálkodás, akkor abban hányan vesznek részt a családból. Kitértünk annak vizsgálatára is, hogy a mezőgazdaság, a helyi termékek, illetve a közmunka szerepét hogyan látják a településen. 2020 óta a Covid járvány hatásait sem kerülni ki, így a kutatásunk kitért ennek gazdálkodást érintő aspektusaira is.

Az interjú alanyokat a mezőgazdaság 2016 óta tapasztalható tendenciáiról; az agrárium helyi gazdaságban betöltött szerepéről, lehetőségeiről, problémáiról; valamint saját tevékenységük részleteiről kérdeztük.

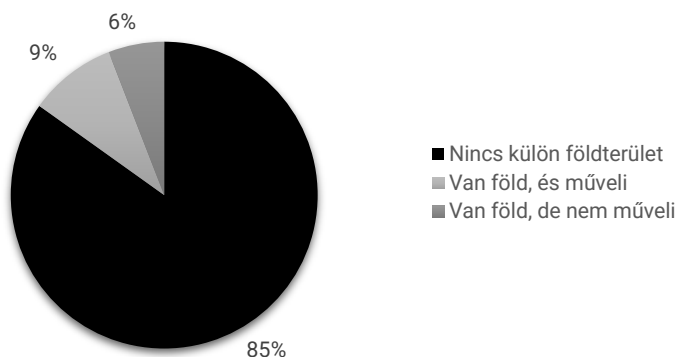
A megkérdezett háztartások válaszait feldolgozó kérdőív eredményei, valamint az azt kiegészítő kvalitatív interjúk alapján a következő megállapítások tehetők.

A 119 lekérdezett háztartáson keresztül, az azokban összefogott 292 lakos tekintetében megállapítható, hogy a megkérdezettek közül 11 fő (3,76%) kapcsolódik/kapcsolódott valamilyen módon – jelenlegi, vagy legutóbbi munkája, munkahelye végett – az agráriumhoz (beleértve az erdőgazdaságot is).

Ezekben az eredményekben a mezőgazdaság, mint főállású foglalkozás szerepe jelenik meg a település életében, ami első megközelítésben igen alacsony. Ezt az eredményt tovább lehet árnyalni azzal, ha vizsgáljuk, hogy melléktevékenységként, illetve az önellátásban hogyan azonosítható az ágazat súlya. Ennek első szempontja, hogy vajon a háztartások mekkora hányada rendelkezik egyáltalán művelt konyhakerttel, ahol legalább saját használatra termelhet valamit.

Ennek vizsgálata azt mutatta, hogy a megkérdezett háztartások fele (47,9%) rendelkezik konyhakerttel (ez nem azt jelenti, hogy termel is, csak a lehetőségét). Azok aránya, akik nem rendelkeznek még konyhakerttel sem, 52,1%. Arra a kérdésre, hogy a konyhakerten kívül rendelkeznek-e földtulajdonnal, már csak 15,1% válaszolt igenel.

Azok a háztartások, melyek földtulajdonnal rendelkeznek, jellemzően (61%-uk, az összes háztartás 9%-a) meg is művelik a földet (ebbe beleértve a kaszálóként történő hasznosítást is) (5. ábra), a többiek (39%, az összes válaszadó 6%-a) nem művelik, vagy bérbe adják területüket.

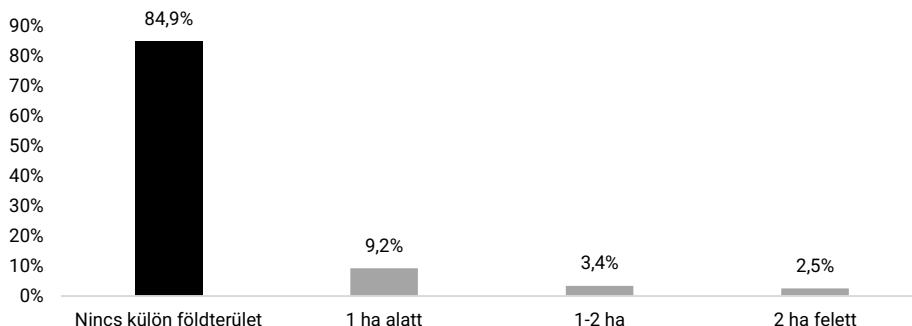

5. ábra. A válaszadó háztartások megoszlása külön földterület tulajdonlás, és annak művelése alapján (%)

Forrás: a 2024-es faluszemináriumi kutatás háztartásokra vonatkozó kérdőíves felmérése alapján saját szerkesztés, 2026

Fentiekkel összhangban, a kérdőívek eredménye alapján a bérlet egyáltalán nem jellemző a háztartásokra, mivel a válaszadók közül csak három esetben (2,5%) jelezték, hogy tevékenységükhöz mástól bérelnek földterületet.

Vizsgáltuk a tulajdonosok földbirtok szerkezetét is. Miközben a megkérdezett háztartások több mint négyötöde (84,9%) nem rendelkezik semmilyen területtel, a földtulajdonnal rendelkezők kétharmadánál (ez az összes megkérdezett 9%-a) a rendelkezésre álló területek egyértelműen nem haladják meg az egy hektár feletti nagyságot (6. ábra).

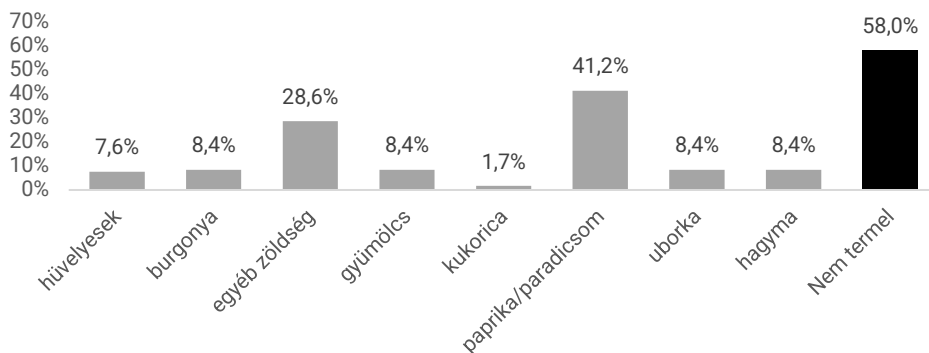
6. ábra. A megkérdezett háztartások megoszlása a földtulajdonuk nagysága alapján (%)

Forrás: a 2024-es faluszemináriumi kutatás háztartásokra vonatkozó kérdőíves felmérése alapján saját szerkesztés, 2026

A földet rendelkezők egyötöde (22,2%; az összes válaszadó 3,4%-a) 1-2 hektáros, míg kisebb arányuk (16,7%; az összes megkérdezett 2,5%-a) 2-3 hektáros területet tudhat magáénak.

A földek az interjúk alapján gyenge minőségűek (az utolsó hivatalos adat átlagosan 5,17 AK volt hektáronként (forrás: ÁMÖ, 2000).

Megkérdeztük, hogy ahol folyik valamilyen szintű gazdálkodás/kertészkedés, melyek a legjellemzőbb termékek (7. ábra). Miközben megállapítható, hogy a megkérdezett háztartásoknak több mint a fele (58%) nem állít elő semmilyen terményt, a válaszok alapján a legjellemzőbb termelt növények közt első helyen szerepelnek a paradicsom és a paprika (41,2%), ezt követik az „egyéb zöldségek” (28,6%), majd különböző, külön nevesített zöldségek (burgonya, uborka, hagyma), valamint a gyümölcsök (8,4%-kal). Szántóföldi növényt jellemzően nem termelnek, ennek oka nyilván a termőhelyi adottságokban, gazdaságszerkezetben kereshető.

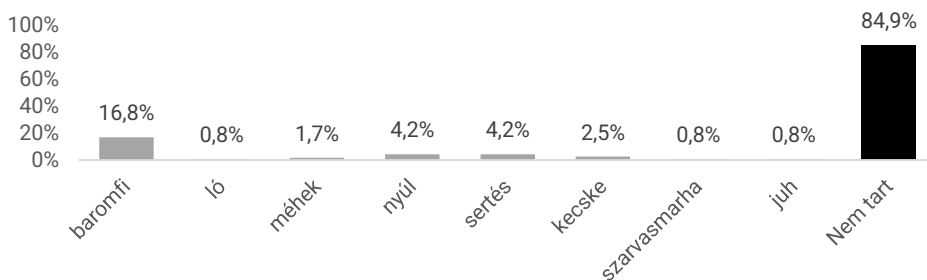

7. ábra. A megkérdezett háztartások megoszlása az előállított főbb termények szerint (%)

Forrás: a 2024-es faluszemináriumi kutatás háztartásokra vonatkozó kérdőíves felmérése alapján saját szerkesztés, 2026

Megjegyzés: a három legfontosabbat lehetett jelölni

Hasonlóan vizsgáltuk az állattartás szerepét is a faluban. Korábbi szerepéhez képest az állattenyésztés is jelentősen zsugorodott, csupán a válaszadó háztartások 15%-a tart valamilyen haszonállatot (8. ábra). Azon háztartások, amelyek haszonállatot tartanak, elsősorban baromfival foglalkoznak (az összes válaszadó 17%-a), ezt követi a nyúl és sertéstartás (4-4%-ban az összes megkérdezett háztartás arányában). Szarvasmarhát, juhot és lovat már csak elvétve lehet találni a településen, és a méhészkedéséről híres településen a megkérdezett háztartások kevesebb mint 2%-a tart méheket. Az interjúk alapján, pár évvel a vizsgálatunk előtt még jelentősebb szürkemarha állomány volt Egercsehiben, azonban a gazda (állományostul) arrébb költözött.

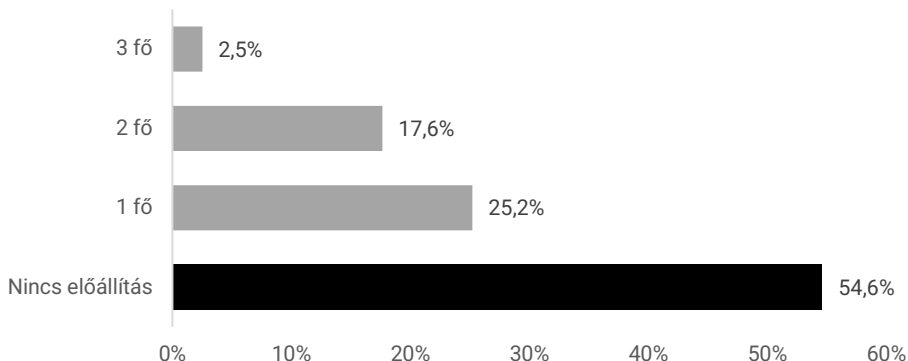

8. ábra. A megkérdezett háztartások megoszlása a főbb, általuk tartott haszonállatok szerint (%)

Forrás: a 2024-es faluszemináriumi kutatás háztartásokra vonatkozó kérdőíves felmérése alapján saját szerkesztés, 2026

Megjegyzés: a három legfontosabbat lehetett jelölni

Megkérdeztük, hogy ahol folyik valamilyen termelés (az összes megkérdezett háztartás 45,4%-a termel valamilyen növényt és/vagy tart állatot), a háztartás hány tagja vesz részt átlagosan a gazdálkodásban (akár a háztáji kertben, akár nagyobb földterületen). Miközben tehát a termelést nem folytató háztartások aránya 54,6% (9. ábra), a válaszadók kétötödénél egy (25,2%) vagy két (17,6%) ember végzi a gazdálkodással kapcsolatos munkafolyamatokat, legjellemzőbb tehát az egy személy bevonása.

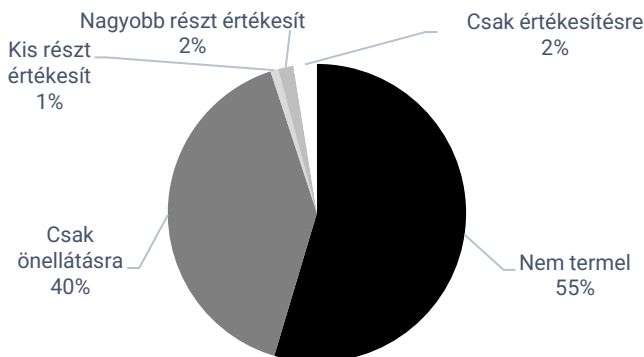

9. ábra. A megkérdezett háztartások megoszlása a gazdálkodásban résztvevő családtagok átlagos száma alapján (%)

Forrás: a 2024-es faluszemináriumi kutatás háztartásokra vonatkozó kérdőíves felmérése alapján saját szerkesztés, 2026

Természetesen ezt befolyásolja a tevékenység jellege, a háztartás nagysága is. Három ember részvétele háztartásonként a gazdálkodásban elenyésző, összesen 2,5%-ban fordul elő, míg háromnál több családtag átlagos bevonását egyetlen megkérdezett háztartás sem jelezte.

Azon háztartások közül, amelyek valamilyen mezőgazdasági (akár növényi, akár állati) terméket állítanak elő (tehát az összes megkérdezett háztartás 45%-a), a többség (közel 90%; az összes megkérdezett 40%-a) saját felhasználásra termel, nem értékesíti a megtermelt termékeket (10. ábra). Olyan háztartást, aki a teljes megtermelt mennyiséget értékesíti, 2%-ot tett ki. Ezek jellemzően a nagyobb volumenben állatot tartó gazdaságok közül kerültek ki. A megtermelt termékek nagyobb részét értékesítő háztartások szintén 2%-os arányban kerültek a mintába, míg a kisebb részt értékesítők megoszlása csupán 1%. A megelőző kutatásunkhoz képest a termelő háztartások aránya csökkent, az akkori 55%-hoz képest. Az értékesítésre is termelő háztartások aránya viszont – bár kis mértékben – 2%-al nőtt 2016-hoz képest.

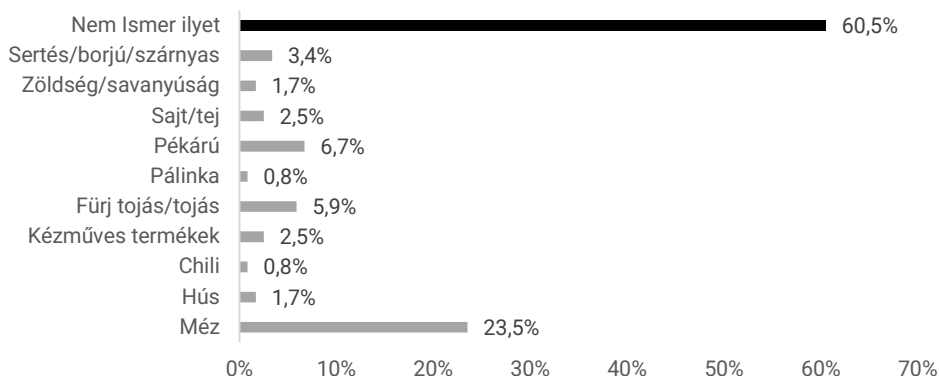

10. ábra. A válaszadó háztartások megoszlása termelés és az értékesített árumennyiség alapján (%)

Forrás: a 2024-es faluszemináriumi kutatás háztartásokra vonatkozó kérdőíves felmérése alapján saját szerkesztés, 2026

Akik nem csak önellátásra, hanem eladásra is termelnek, a termeléssel foglalkozó válaszadó háztartások nagyjából 11%-a. Szinte mindannyian háztól értékesítenek, vagy ismerősöknek adnak el. Felvásárlónak történő értékesítést, vagy piacon történő árusítást emellett csak egy-egy esetben említettek. A nagyobb állattartók közül a sertések esetén a háztól történő értékesítés, a szarvasmarhák (borjak) és a juhok esetén a fix felvásárló a jellemző csatorna.

A mezőgazdasággal kapcsolatban vizsgáltuk azt is, hogy a lakosság körében mely helyi termékek a legismertebbek (11. ábra).

11. ábra. A helyi termékek megoszlása a lakossági ismertségük alapján (%)

Forrás: a 2024-es faluszemináriumi kutatás háztartásokra vonatkozó kérdőíves felmérése alapján saját szerkesztés, 2026

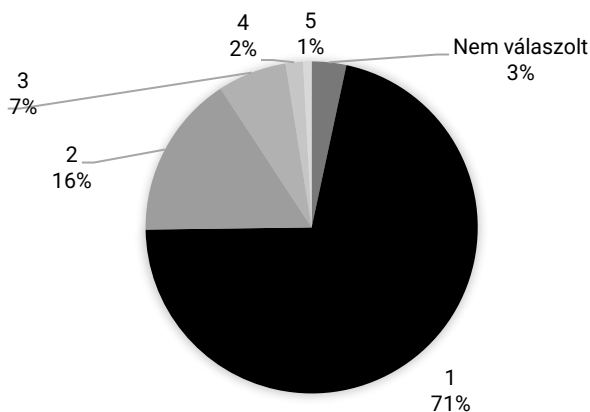
Megjegyzés: Több válasz is megadható volt.

Érdekes eredmény, hogy a megkérdezett háztartások 60%-a nyilatkozott úgy, hogy nem ismernek helyben előállított terméket. A helyi termékek közt szinte kizárólag az élelmiszerek jelennek meg. A legtöbben (23,5%) a helyi méhészek termékeit ismerték (ez egyébként a 2016-os kutatás esetén is így volt), ezt követik a pékáruk (6,7%) és a tojás/fürj tojás (5,9%). Kisebb arányban, de meg lehet említeni még az élő vagy vágott állatot (sertés, borjú, szárnyas, emellett húsárú), a tejet és sajtot, vagy az élelmiszerek mellett az egyéb kézműves termékeket. A helyi termékek alapvető beszerzési helye háznál, közvetlen a termelőnél található, egyedül a pékáruk esetén jeleztek mást: a pékséget.

Akik a termékeket egyébként ismerték, és azokat már vásárolták is, egy 1–5 skálán történő értékelésnél (ahol 1 volt a legrosszabb, és 5 a legjobb minősítés) a helyi termékeket minden esetben átlagosan 5-ös osztályzatra értékelték, egy kivétellel (a pékáruk átlagosan 4-es osztályzatot kaptak).

A különleges aktualitásnál fogva 2020 óta egy új kérdés is szerepel a mezőgazdaság szerepét vizsgáló kérdések közt, jelesül, hogy a Covid járvány hatására változtattak-e valamit a gazdálkodói szokásaikon a megkérdezettek. Az eredmények alapján Egercsehiben a válaszadó háztartások nem változtattak az élelmiszer-alapanyag termelésükön. Összesen egyetlen megkérdezett háztartás jelezte, hogy a járvány hatására növelték a megtermelt termény mennyiségét, illetve növelték a tartott jószágállományukat.

További kérdéseink már a mezőgazdaság átfogó szerepét kutatták, vagyis azt, hogy milyen mértékben szolgálhatja az ágazat a falu egészének jövőjét, milyen szerepet látnak a közösség oldaláról az ágazatban. Arra a kérdésre, hogy Egercsehi jövője a mezőgazdasági termelésben van-e (12. ábra), egy 1–5-ig terjedő skálán (ahol 1 = egyáltalán nem ért egyet...5 = teljesen egyetért) a válaszadók több mint háromnegyede (87%) válaszolta azt, hogy a mezőgazdaság szerepe nem (vagy alig) meghatározó a település fejlődését illetően. 3% semlegesen nyilatkozott, míg ugyanilyen kis arányban adtak négyes vagy ötös értékelést a kérdésre. A mezőgazdaság szerepvesztését jól mutatja, hogy a nyolc évvel korábbi kutatás eredményei szerint 63% adott 1-es vagy 2-es osztályzatot, miközben a 4-es és 5-ös osztályzatok aránya 19%-ot tett ki az akkor megkérdezett háztartások körében.

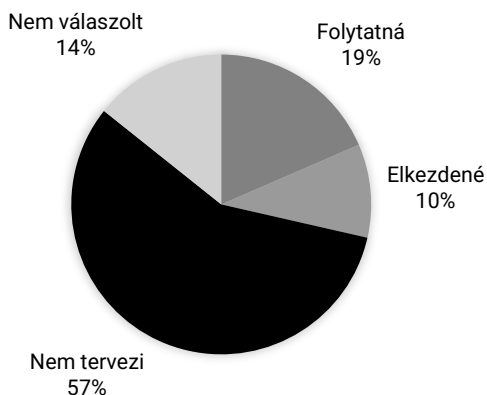

12. ábra. A mezőgazdasági termelés szerepének lakossági megítélése Egercsehi jövőjéről (%)

Forrás: a 2024-es faluszemináriumi kutatás háztartásokra vonatkozó kérdőíves felmérése alapján saját szerkesztés, 2026

Megjegyzés: 1–5 skálán, ahol 1 = egyáltalán nem; 5 = teljesen egyetért.

Párhuzamosan az előző kérdéssel egyébként kitértünk arra is, hogy a jövőben tervezik-e a családok, hogy mezőgazdasági tevékenységet folytassanak, kezdjenek (13. ábra).

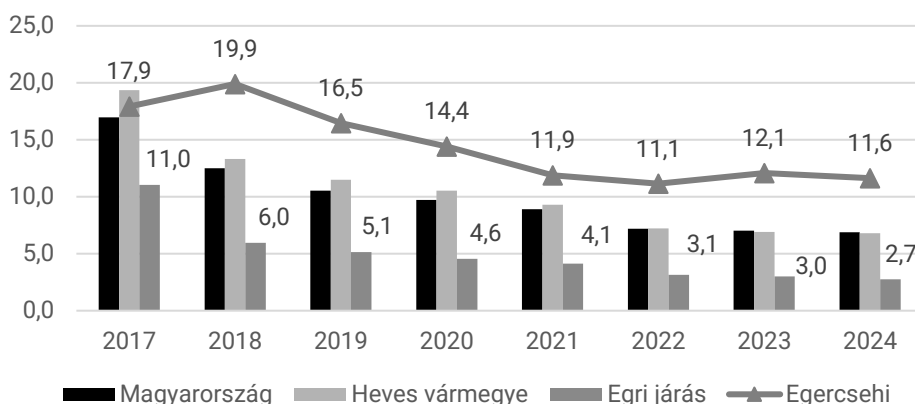
13. ábra. A válaszadó háztartások megoszlása mezőgazdasági tevékenység folytatásának szándéka alapján (%)

Forrás: a 2024-es faluszemináriumi kutatás háztartásokra vonatkozó kérdőíves felmérése alapján saját szerkesztés, 2026

Miközben termeléssel jelenleg a megkérdezettek 45%-a foglalkozik valamilyen formában, erre a kérdésre csupán 19% válaszolta, hogy folytatná is a tevékenységet. Ez szinte minden esetben az önellátást biztosítja, kivétel annál az egy-két háztartásnál, akik értékesítéssel is foglalkoznak (pl. méz vagy húsárú). A válaszadók 10%-a jelezte, hogy tervezi a gazdálkodást, állattartást, de gyakorlatilag kizárólag önellátásra. Miközben 14% nem válaszolt erre a kérdésre, a megkérdezettek 57%-a nem tervez agártevékenységgel. Ennek leggyakoribb indokaként azt fogalmazták meg, hogy már öregek hozzá, a tevékenység nehéz, illetve, hogy más foglalkozás mellett nincs rá idő, valamint, hogy az adottságok miatt nem éri meg gazdálkodni a településen. Ennél a kérdésnél közel hasonló eredmények születtek nyolc évvel ezelőtt is.

Falukutatásaink során szoktuk vizsgálni, hogy vajon a közmunka és a mezőgazdálkodás összekapcsolásának van-e relevanciája. Egercsehiben ennek kutatásunk idején már nem volt létjogosultsága.

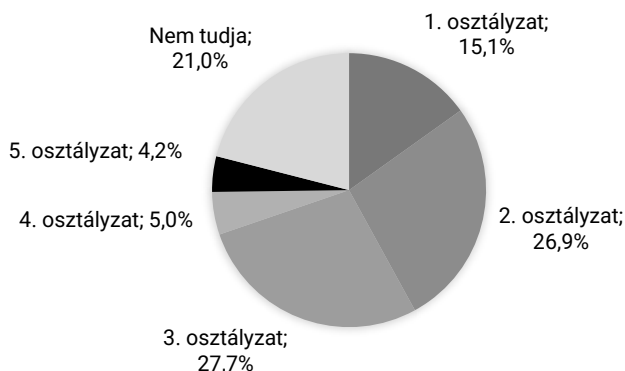
Magának a közmunkának a kapcsán, a statisztikai adatok alapján elmondható, hogy a 2018-as csúcsot követően (ekkor 24 fő volt a havi átlagos létszám) 2024-ig a közfoglalkoztatottak száma szinte folyamatosan csökken a településen. Ez egybecseng a közmunka program országosan is tapasztalható „kiürülésével”. 2024-ben 14 fő volt havi átlagban foglalkoztatva a programban (forrás: KSH T-Star), míg a kutatásunk idején is 12 közmunkás volt a településen. Területi összehasonlításban (14. ábra) vizsgálva a program szerepét megállapítható, hogy 2017 óta Egercsehiben a közmunka fajlagosan (1000 lakosra vetítve) jóval hangsúlyosabb, mint a nagyobb területi egységek átlagában. A járási átlagoktól jelentősen eltérnek a helyi értékek (2024-ben 11,6%, ami több mint négyszerese az Egri járásénak), mutatva, hogy a szűkebb térségen belül a faluban nagyobb szerep hárul a programra.

14. ábra. A közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos fajlagos létszáma Egercsehiben, területi összehasonlításban, 2017-2024 (fő/1000 lakos)

Forrás: KSH T-Star adatbázis alapján saját számítás és szerkesztés, 2026

A lakosokat egyébként megkértük, hogy értékeljék a közmunkaprogram működését a településen. A program összességében a lakosság körében vegyes, bár inkább negatív/semleges, mint pozitív megítélésű (15. ábra). Kevesek szerint hasznos, de néhány megjegyzést tevő úgy vélte, hogy kevesen vannak az érdemi munkavégzéshez, vagy nem megfelelő hozzáállással, nem hatékonyan folyik a munka. Miközben a megkérdezett háztartások egyötöde nem tudta/akarta értékelni a programot (egy 1–5 skálán, ahol 1 a legrosszabb, 5 a legjobb érték), a válaszadók kevesebb mint tizede (9,2%) ítélte meg inkább pozitívan (4-es és 5-ös osztályzat), 27,7% semlegesen, és 42% jellemzően negatívként (1-es vagy 2-es osztályzat) a közmunkát.

15. ábra. A közmunkaprogram megítélésének megoszlása a válaszadó háztartások körében (%)

Forrás: a 2024-es faluszemináriumi kutatás háztartásokra vonatkozó kérdőíves felmérése alapján saját szerkesztés, 2026

Megjegyzés: 1–5 skálán, ahol 1 = egyáltalán nem hasznos; 5 = teljesen hasznos.

Összefoglalás

Az összegzés megírásakor nem csak az előző fejezetben bemutatott primer eredményeinket használjuk fel, hanem beleszójuk az interjúk során feltárt, további részletes, kvalitatív jellegű eredményeket is. A főbb megállapításaink a következők:

A mezőgazdaság érdekes, de érthető szerepkört futott be korábban a település történetében. Természetesen a bányászat előtti időkben betöltötte azt az általános szerepkört, mely alapvetően a magyar vidéket jellemezte. Még az itteni gyenge földeket is megművelték, és ellátták takarmánnyal az itt tartott állatokat. A bányászkodás, a köré rendeződő gazdasági/társadalmi élet azonban átírta funkcióját. A bányatelep születésekor nagyon sok bányász költözött be, akik a bányászkodás mellett főállásban már nem is tudtak volna a gazdálkodással foglalkozni. Mindemellett többen említették, hogy kis méretben a bányász-háztartások is tartottak háznál pár állatot, baromfit, sertést, és kis veteménnyel is rendelkeztek, tehát az

önellátásukat segítették. Mindeközben a hagyományos szerepkör az Ófaluban valamelyest megmaradt, de jellemzően inkább az idős(ebb) generáció számára.

Meg kell említeni az 1994-ben induló csirke-feldolgozó üzemet is, melyet a régi bánya egyik kiszolgáló épületében létesítettek külső befektetők, és amely nagyjából száz helybélinek nyújtott munkalehetőséget. Azonban a tulajdonos halála után az üzem bezárt, és kutatásunk idejére rendkívül romos állapotba is került, jelentős tájsebet okozva az egész otthagyt bányakomplexummal együtt.

Az interjúalanyok mind egyetértettek abban, hogy a mezőgazdálkodás tovább csökkenő tendenciát mutat, a fiatalokat nem vonzza ez a tevékenység, amit erősít, hogy a falu maga is összességében elvárosiasodott.

A korábban említésre méltó állattartás visszaszorult, pedig régen kondája, gulyája is volt a falunak. Háztáji szerepe elsősorban a baromfitartásra korlátozódik, ez alapvetően általános tendencia a falukutatásaink alapján. Fő- vagy jellemzően inkább mellékállásként betöltött szerepe pontszerű. Az idősebb generációval lassanként eltűnik a tömegesebb jövedelemszerzési funkció. Azonosítottunk pár (3-5) gazdát, akik szarvasmarha-, sertés-, vagy éppen juh-tartással foglalkoztak a háztájijánál jelentősebb volumenben, és természetesen a méhészkedéssel foglalkozó (4-6 háztartás) portákat is ki lehet hangsúlyozni az átlagos háztartások közül. Utóbbiak – akik egyébként mellékállásban űzik a mesterségüket – a felvásárlás problémakörét emelték ki, ami az utóbbi időszakban nagyon megnehezíti az értékesítést. Ennek következtében jobban előtérbe került a háztól- vagy piacon történő értékesítés, de ez nem tudja ugyanazt a volument biztosítani.

Összességében – az interjúk alapján – a településen még nagyjából 15-20 háztartás van, ahol jelentősebb az állatállomány (itt már a vegyes fajtaállományt – pl. 1-2 ló, pár juh, 1 tehén stb. – is beleértve), és pár jószággal még egy kb. 100 jellemezhető. Volt olyan meglátás is, miszerint sertéssel is egyre többen foglalkoznak – mi ezt a kutatás alapján inkább esetinek érzékeltük. Az mindenestre biztos, hogy a 2020-as, ÁMÖ-ben kimutatott 0 darabszámhoz képest, a kutatásunk idején többen is tartottak belőle.

Az említett gazdálkodók a család szerepét is kiemelték, elsősorban a munkacsúcsok idején. Ugyanakkor a kérdőíves eredményekből is látszódott – ahol gazdálkodással foglalkoznak, ott az ilyen jellegű elfoglaltság legjellemzőbben egy, esetenként kettő embernek ad rendszeres elfoglaltságot egy háztartáson belül (természetesen ez a háztartások nagyságától is függ).

Az együttműködések területén túlzott aktivitást nem tapasztaltunk. Ellenségeskedés sincs, ha kell, kisegítik egymást, az intenzívebb gazdálkodást folytatók alapvetően jól ismerik, tisztelik egymást. A pályázati aktivitás elenyésző, a pályázati lehetőségeket vagy tapasztalatokat összességében nem értékelték kedvezőre a gazdálkodással foglalkozók.

A mezőgazdaság közösségi szerepköre korábban meghatározó volt a településen. Már a 2016-os falukutatás is feltárta, hogy a Start munkaprogramhoz kapcsolódva gombatermesztés, valamint sertéstartás folyt a településen. A gombatermesztés 2016-ra megszűnt ugyan, de maga a program akkor 17 embert foglalkoztatott, és a sertéstelep is működött, négy embernek adva munkát (ld. Demeter, 2016). A Start munkaprogram segítségével a hátrányos helyzetű cigány családokat is próbálták a foglalkoztatásba bevonni – a munkaképes korú, nehéz helyzetben lévő lakosok alapvetően maguk jelentkeztek a munkára. Kitzűzött cél volt nyolc évvel korábban, hogy az önkormányzat át tudja venni a közétkeztetést is, és önellátóvá váljon Egercsehi. Azonban már akkor kérdés volt, hogy milyen költségekkel járna mindez, és hogy megérné-e. A 2024-es kutatás megerősítette, hogy korábban a program és a közösségi szerepkör jól működött. A szomszédos települések növénytermesztőivel jó együttműködést alakítottak ki, önellátásra is termeltek, és pl. a húsrut a helyiek olcsóbban be tudták szerezni. Ugyanakkor a jövedelmezőség nagyon kicsi volt, és menet közben a program is „kiürült”, a megmaradt személyi állomány „legyengült”. A sertéstartás megszűnt, a telepet azonban most egy helyi vállalkozónak adják ki jelképes összegért, aki sertéstartást kezdett a területen, és a jövőt illetően pozitívan vélekedett. A korábban, az agrárium mentén kitűzött közösségi célokat a település nem tudta megvalósítani.

A helyi cigányság számára a mezőgazdaság nem jelenik meg átfogó stratégiai irányként. Ugyanúgy nem gazdálkodnak, mint ahogy a falu jelentős része sem. A közmunka programban részt vesznek, de ennek jelenleg nincsen a korábbihoz hasonló agrár ága. Ha a környékbeli szőlészetekben, erdőgazdaságban van munka, akkor az elmondások alapján oda elmennek dolgozni, de azon kívül nem.

Ami Egercsehiben érdekességként jelent meg korábbi helyszíneinkhez képest, az a néhány fiatal család, aki a gazdálkodásban határozott jövőt lát. Ennek egyik oka az önellátás, az egészséges és biztonságos élelmiszer megtermelése. A másik ok a nehéz munkával ugyan, de mégiscsak elérhető és reális megélhetés, bizonyos határokon belül, tehát nem a végtelenségig folytatható növekedés perspektívájával. A palletán szerepelt a növény- és zöldség, valamint a gyümölcsstermesztés és az állattartás (sertés, ló, juh, baromfi, kecske, nyúl, méhek stb.) is. A fiatal termelők úgy nyilatkoztak, a sok és nehéz fizikai munka nem rettentti őket vissza. Egymás közt a viszony jó, ha kell, segítenek egymásnak. A gazdálkodás általános akadályként egyébként a földhöz jutás nehézségeit, a szakképzett munkaerő hiányát azonosították. Ez szintén általános, és egybevág más helyszíni tapasztalatainkkal. Ehhez jön még a földek gyenge minősége, és a jelentős vadkár is, amik ellehetetlenítik a rentabilitást. Itt kell megemlíteni azt is, hogy bár a helyi földek egyébként is gyenge minőségűek, problémát jelent az is, hogy a rendszerváltást követően a helyi földeket külsősök felvásárolták, a helyiek kezén kevés földterület maradt.

Még egy érdekes hatást ki lehet emelni: az elhivatott fiatal termelők némileg „fertőzik” a szomszédjaikat, ismerőseiket, akik ennek hatására elkezdtek, vagy éppen

kicsit növelték a kiskerti gazdálkodásukat. Ebben a motivációt kifejezetten az önellátás és az egészségtudatosság jelenti, nem pedig a fő- vagy mellékállás megteremtése, de az általánosan tapasztalható visszaszorulás mellett egyfajta ellenpótlust jelentenek a helyi gazdálkodás szempontjából.

Összességében megállapítható, hogy a korábbi kutatásunk által feltárt, általánosan jellemző visszaszoruló tendenciája az agráriumnak tovább folytatódott 2024-re. A máshol is jellemző folyamatot a városiasodás, a fiatalok alapvető elfordulása, a gyenge termőhelyi adottságok erősítik. A ház körüli gazdálkodás főleg az idősebb generáció sajátja, velük együtt az állattartás, a kiskerti termelés is eltűnőben van. Néhány olyan háztartás emelhető ki, akik még viszonylag nagyobb volumenben termelnek, megélhetésüket kisebb vagy nagyobb részben biztosítja az ágazat. A kisebb méretek mögött jellemzően az önellátás húzódik meg. Ugyanakkor azonosítható egy fiatalabb/középkorú csoport, amelyik célzottan a gazdálkodás felé fordul, és vagy majd főállásként, vagy kifejezetten az egészséges önellátás érdekében kíván termelni, jószágot tartani. Tevékenységük példaértékű lehet más vidéki települések számára.

A mezőgazdaság közösségi szerepköre legutóbbi kutatásunk óta eltűnt, jelen körülmények közt nem opció.

Összegző megállapításunk az, hogy eredményeink alapján az agrárium szerepe pontszerű, átfogóan a település hosszú távú fejlesztésében a mezőgazdaságnak nem tulajdonítanak jelentős szerepet.

Irodalomjegyzék

- Bogárdi, T. (2016): Egercsehi társadalma a statisztikai adatok tükrében. Acta Regionis Rurum, 10. 4–9.
- Csiffáry, G. (2011): Egercsehi bányász könyv. Az egercsehi szénbányászat történetének dokumentumai. Eger: Egercsehi Bányász Baráti Kör
- Demeter, P. (2016): Egercsehi – a megélhetés mezőgazdasági alapjai. Acta Regionis Rurum, 10. 42–51.
- Molnár, M. (2016): Falukutatás Egercsehiben. Acta Regionis Rurum, 10. 10–17.
- Nagyné Molnár, M (2026): Átalakuló Egercsehi – monitoringvizsgálat. Acta Regionis Rurum, 20. 5–16.

Felhasznált adatbázisok

- Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR)
Területi Statisztikai Adatok Rendszere (TStar)
Általános Mezőgazdasági Összeírás (ÁMÖ)

Interjúalanyok

Balázs Lajos, gazdálkodó;

Gál Zoltán, gazdálkodó

Id. Gál István, a polgárórség alapítója;

Józsa Csaba és Dávid, méhész/gazdálkodó

Kovács András, polgármester/gazdálkodó;

Olcsvári Balázs, gazdálkodó;

Orosz János, juhtartó gazdálkodó

Puskás András, állattartó, díszbaromfi tenyésztő;

Rácz Imre, sertéstartó gazdálkodó;

Sulyok Zsolt, gazdálkodó/korábbi állattartó

Zsupos János, méhész

1. kép. Gazdálkodás (Egercsehi)

Fotó: Nagy Kamilla (2024)

A cikkre a Creative Commons 4.0 standard licenc alábbi típusa vonatkozik: CC-BY-NC-ND-4.0.

The article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International license:
CC-BY-NC-ND-4.0.